

Αφηγηματικές τεχνικές

- 1) Προοικονομία: Είναι η άμεση αναφορά σε γεγονότα ή καταστάσεις που θα συμβούν αργότερα μέσα στο έπος ή η έμμεση προειδοποίηση των ακροατών/αναγνωστών γι' αυτά.
- 2) Αναδρομή: Είναι η αφήγηση γεγονότων που συνέβησαν στο παρελθόν.
- 3) Εγκιβωτισμός: Είναι η παρεμβολή μιας δευτερεύουσας αφήγησης (ιστορίας) μέσα στην κύρια αφήγηση (ιστορία), μια παρενθεση δηλαδή μέσα στην κύρια αφήγηση. Με αυτόν τον τρόπο το ποιητικό παρελθόν διακόπτει προσωρινά το ποιητικό παρόν.
- 4) Επιτάχυνση χρόνου: Είναι η παρουσίαση μιας μεγάλης χρονικής περιόδου μέσα σε σύντομο αφηγηματικό χρόνο (σε λίγους στίχους).
- 5) Επιβράδυνση χρόνου: Είναι η παρουσίαση μιας σύντομης χρονικής περιόδου σε εκτενή αφηγηματικό χρόνο (σε πολλούς στίχους ή και σε ολόκληρες ραψωδίες).
- 6) In medias res: Στην τεχνική αυτή η αφήγηση δεν ξεκινάει από την αρχή των γεγονότων, αλλά από τη μέση. Τα γεγονότα δηλαδή δεν παρουσιάζονται με την πραγματική τους σειρά (γραμμικά) αλλά ανακατεμένα.

Αφηγηματικοί τρόποι

- 1) Διήγηση: Ο ποιητής διηγείται σε τρίτο πρόσωπο τα γεγονότα χωρίς να συμμετέχει σε αυτά.
- 2) Μονόλογος: Ένα πρόσωπο παίρνει το λόγο και μιλάει μόνο του σε πρώτο πρόσωπο.
- 3) Διάλογος: Δύο ή περισσότερα πρόσωπα παίρνουν το λόγο και συνομιλούν σε πρώτο πρόσωπο.
- 4) Περιγραφή: Ο αφηγητής σταματά προσωρινά την χρονική έκθεση των γεγονότων για να μας δώσει την εικόνα ενός χώρου, ενός αντικειμένου ή ενός προσώπου.
- 5) Σχόλιο: Ο αφηγητής εκφράζει την προσωπική του άποψη για τα πρόσωπα ή τα γεγονότα τα οποία αφηγείται.
- 6) Αποστοrophe: Ο αφηγητής απευθύνεται σε κάποιον από τους πρωταγωνιστές του έπους, σαν να συμμετέχει και ο ίδιος στα γεγονότα, για να εκφράσει τη συμπάθειά του προς αυτόν.

Πολιτιστικά στοιχεία

Πνευματικός πολιτισμός: Περιλαμβάνει τις αξίες, τις αντιλήψεις, τις πεποιθήσεις, τις συνήθειες, τα ήθη / έθιμα και τους κανόνες ηθικής που επικρατούν σε μια ορισμένη εποχή. Στον τομέα αυτόν εντάσσονται και οι θρησκευτικές / λατρευτικές συνήθειες μιας εποχής.

Υλικός πολιτισμός: Είναι τα υλικά αντικείμενα, οι πρώτες ύλες, η χρήση και η επεξεργασία τους σε μια ορισμένη εποχή.

Κοινωνική οργάνωση: Είναι ο τρόπος με τον οποίο έχει οργανωθεί σε ομάδες και λειτουργεί μια ορισμένη κοινωνία. Στην *Οδύσσεια* κυρίαρχη κοινωνική ομάδα είναι οι βασιλιάδες με τις οικογένειές τους και γενικότερα όσοι είναι ευγενείς. Έχουν, όμως, σημαντική θέση στη ζωή της κοινωνίας και άνθρωποι που δεν έχουν αριστοκρατική καταγωγή.

Ομηρικές αντιλήψεις για τους θεούς – Ομηρική θεολογία

1) Ανθρωπομορφισμός: Είναι η αντίληψη ότι οι θεοί έχουν όχι μόνο ανθρώπινη μορφή αλλά και ανθρώπινη συμπεριφορά (πάθη, συναισθήματα, επιθυμίες και φυσικές ανάγκες).

2) Ενανθρώπιση: Είναι η εμφάνιση των θεών στους ανθρώπους όχι με την θεϊκή τους μορφή, αλλά με τη μορφή ανθρώπου, χωρίς να γίνεται αντιληπτή η θεϊκή τους ιδιότητα.

3) Επιφάνεια: Είναι η εμφάνιση ενός θεού στους ανθρώπους με την κανονική, θεϊκή μορφή.

4) Άτη-Υβρη-Νέμεση-Τίση: **Άτη** είναι η τύφλωση του ανθρώπινου νου, **Υβρη** είναι η αλαζονική και ασεβής συμπεριφορά του ανθρώπου απέναντι στους θεούς και στους θεϊκούς νόμους, **Νέμεση** είναι η οργή των θεών για την ανθρώπινη Υβρη, **Τίση** είναι η τιμωρία του ανθρώπου για την Υβρη που διαπραξεί.

Άλλες σημαντικές έννοιες του έπους

1) Επική ειρωνεία: Συμβαίνει όταν ένα πρόσωπο του έπους αγνοεί ορισμένα σημαντικά γεγονότα τα οποία γνωρίζουν τα άλλα πρόσωπα του έπους ή οι ακροατές/αναγνώστες.

2) Τυπικά επίθετα -τυπικές φράσεις - τυπικές σκηνές: Είναι τυποποιημένα και σταθερά στοιχεία που επαναλαμβάνει ο ποιητής συχνά στο έπος για να χαρακτηρίσει πρόσωπα ή για να περιγράψει καταστάσεις.

2) Υστεροφημία: Είναι η αντίληψη ότι η φήμη/δόξα πρέπει να συνοδεύει έναν άνθρωπο και μετά το θάνατό του. Κατά την ηρωϊκή εποχή η αντίληψη αυτή κυριαρχούσε.

3) Αναγνώριση: Συμβαίνει όταν δύο άτομα συναντιούνται μετά από μεγάλο χρονικό διάστημα και σταδιακά το ένα αναγνωρίζει την ταυτότητα του άλλου.

4) Ανθρωποκεντρισμός: Είναι η αντίληψη ότι ο άνθρωπος (όχι οι θεοί) πρέπει να έχει κεντρική θέση στην ανθρώπινη ζωή. Είναι, συνεπώς, η πίστη στην ικανότητα του ανθρώπου να διαμορφώνει και να κατευθύνει ο ίδιος τη ζωή και την τύχη του στον κόσμο με δική του ευθύνη και πρωτοβουλία (είτε για καλό είτε για κακό).